

Skelefteå museum

Ske mus dnr 183/2007,
197/2007, 75/2009
Lst dnr 432-17165-2007

Byggnadsantikvarisk slutrapport
Åtgärder på majorsbostället Nyborg
Skelefteå stad och kommun, Västerbottens län

Skelefteå museum 2010
Pernilla Lindström

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
Kort sammanfattning	
Objekt	
Kulturhistorisk status	
Fastighetsägare	
ALLMÄN ORIENTERING	3
Karta	
Byggnadshistorik	
Byggnadsbeskrivning	
Miljösammanhang	
Kulturhistorisk värdering	
Tidigare dokumentationer/källor	
ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE	5
Bakgrund	
Tillstånd/beslut	
Aktuella åtgärder	
Handlingar	
Beskrivning före åtgärd	
Utförda arbeten	
Tidsperiod	
Använda material	
Konsulter	
Entreprenör	
Bidrag	
ANTIKNVARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL	11
Kontrollant/besiktningar	
Kommentarer till arbetet	
Byggnadshistoriska iakttagelser	
Fotodokumentation	
Rapport	
ÖVRIGT	12
Bilagor:	
	Förbesiktningsprotokoll, bil 1
	Anticimex besiktningsprotokoll, bil 2
	Tillståndsansökan, bil 3
	Åtgärds- och färgsättningsförslag, bil 4
	Länsstyrelsens tillstånd, bil 5
	Antikvariskt slutbesiktningsintyg, bil 6

INLEDNING

Kort sammanfattning

Majorsbostället Nyborg har under 2007-2010 varit föremål för byggnadsvård. Åtgärderna har avsett reparationer utvändigt och invändigt efter ett takläckage i byggnadens västra förstuga samt ommålning av ytterdörrar. Den antikvariska målsättningen har varit att utföra reparationerna med samma material och metoder som befintligt samt att åter skapa dörrarnas tidigare färgsättning.

Objekt

Majorsbostället Nyborg 4:1
Nordanå friluftsmuseum
Skellefteå stad och kommun
Västerbottens län

Kulturhistorisk status

Nyborg är ett byggnadsminne och skyddas av kulturminneslagen, KML. Byggnadsminnesförklaringen skedde den 28 juni 1968 och Nyborg blev då Skellefteå kommuns första byggnadsminne. Byggnaden ligger inom en miljö av riksintresse, AC 20 Skellefteå västra delen. Den är även utvärderad i Skellefteå kommuns kulturmiljöprogram från 2006.

Fastighetsägare

Skellefteå kommun
Fastighetskontoret
Thomas Jacobsson
931 85 Skellefteå
e-mail: thomas.jacobsson@skelleftea.se
tel. 0910-73 52 96

ALLMÄN ORIENTERING

Byggnadshistorik

Kapten A. M. Dahlberg lät i slutet av 1710-talet anlägga en trädgård på kyrkans mark invid ”Körren”, Skellefteå kompanis övningsplats. Senare lät han utvidga anläggningen och på området uppföra ett mindre bostadshus. Så småningom byggdes huset ut, i huvudsak efter greven, arkitekten och militären Erik Dahlbergs typritning för ett kaptensboställe. Bottenvåningens plan är sexdelad med sal, tre kamrar, kök och förstuga. På vindsvåningen finns två gavelrum. Gårdsanläggningen omfattade när den var som störst ett tiotal byggnader varav tre idag återstår förutom mangårdsbyggnaden, nämligen drängstugan, uthuslängan och en stolpbod. 1771 blev gården majorsboställe. Den siste militären flyttade härifrån 1845. Sedan 1925 är Nyborg i Skellefteå kommuns ägo.

Bild 1. Nyborg från norr, 1930-40-tal.

Bild 2. Nyborg från söder, 1923.

Byggnadsbeskrivning

Huset är uppfört i timmerkonstruktion på stenfot och har säteritak. Taket är täckt med skiffer. Fasaderna är klädda med stående lockpanel som är rödfärgad. Fönstren är sexdelade och vitmålade. De har profilerade överstycken. Mot gården finns en liten farstuutbyggnad med avfasade hörn, fyra fönster och pardörr. Denna utbyggnad har antagligen tillkommit i början av 1900-talet medan ytterdörren har suttit i den ursprungliga entrén en gång. På västra gaveln finns även en liten utbyggnad med entré tillbyggd i slutet av 1800-talet. Denna utbyggnad har fungerat som köksingång, skafferier och förvaringsyta.

Miljösammanhang

Majorsbostället Nyborg ingår i friluftsmuseiområdet Nordanå som är en del av det område som sedan medeltiden varit Skellefteå sockens centrum. Den kyrkliga miljön med bl a landsförsamlingens kyrka, prästgården och kyrkstaden berättar om platsens betydelse för bygdens kyrkliga och sociala liv under en lång period medan majorsbostället Nyborg och den f d exercisplatsen på Nordanå tillsammans med livréboden i kyrkstaden illustrerar försvarets organisation i äldre tid. Läroverket på Nordanå är ett arkitekturhistoriskt värdefullt inslag i området från 1900-talet. Dessutom ingår två av länets äldsta broar i miljön.

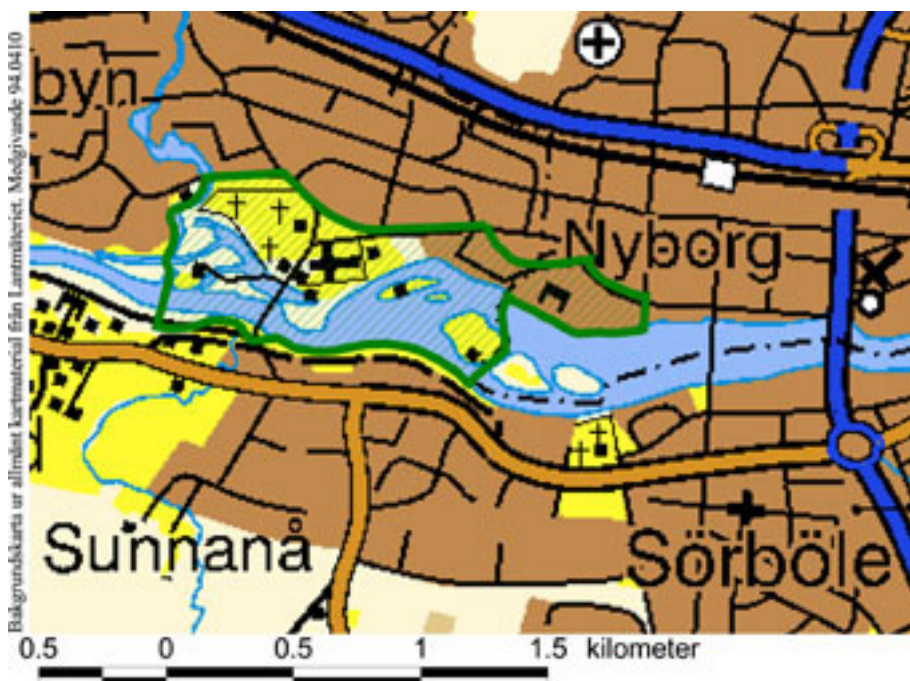
Kulturhistorisk värdering

Nyborg är speciellt eftersom det är uppfört i timmer och inte i sten som annars gällde för bostäder åt officerare med rangen secondmajor. Byggnaden är idag ett av de bäst bevarade boställena av sitt slag i landet.

Tidigare dokumentation/källor

Bo Tjernström Arkitektkontor AB/Olle Forsgren; *"Nyborg Skellefteå - Kortfattad teknisk beskrivning, målnings- samt rumsbeskrivning"*; 1984

Västerbotten 1/89, *"Husesyn på Nyborg och Dalkarlså"*, 1989

ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE

Bakgrund

Sommaren 2006 upptäcktes ett takläckage i tillbyggnaden på Nyborgs västra gavel. Under våren 2007 beslutade Tekniska kontoret, Skellefteå kommun, att åtgärda läckaget. När man började riva bort taktäckningen upptäcktes ett svampangrepp och Anticimex kontaktades därför för besiktning. Efter provtagning kunde konstateras att det inte rörde sig om äkta hussvamp, *Serpula lacrymans*. Stora delar av takkonstruktionen var dock så pass rötskadade att de måste bytas ut och även insidan var skadad och i behov av åtgärd.

Tillstånd

Den 6 december 2007 beslutade Länsstyrelsen Västerbotten att bevilja tillstånd att förändra byggnadsminnet Nyborg med motiveringen att åtgärderna var nödvändiga för byggnadens fortbestånd (dnr 432-17165-2007). I samband med att de invändiga åtgärderna i form av målning utfördes ville kommunen även måla om byggnadens ytterdörrar. Under förutsättning att detta ingick i samma antikvariska kontroll och slutrapport som övriga åtgärder beslutade länsstyrelsen 2009-11-09 att inget ytterligare tillstånd behövdes för ommålningen av dörrarna.

Aktuella åtgärder

- Skadade delar av hammarbandet tas bort, omfattande ca 3m
- Nytt virke av tätvuxen fura skarvas in halvt i halvt i hammarbandet
- De tre mittersta takåsarna byts ut mot nytt virke lika befintligt, 5x5", nya takåsar infogas i hammarbandet lika befintligt
- Hela rotet byts ut mot nytt virke lika befintligt
- Isoleringen tas bort för att uppnå bättre luftning av taket
- Nytt papptak läggs med horisontell täckning
- En ståndränna av trä klädd med papp monteras vid takfoten
- Innertak och -väggar i utbyggnadens södra utrymme målas med limfärg
- Innerdörr i södra utrymmet målas med linoljefärg
- Innertak, -väggar, insida fönster och innerdörrar i utbyggnadens norra utrymme målas med linoljefärg
- Golv- och taklister kompletteras och målas i det norra utrymmet
- Vägghyllor återställs i det norra utrymmet
- Ytterdörrar målas om med kromoxidgrön linoljefärg

Handlingar

Förbesiktningsprotokoll, Pernilla Lindström/Skellefteå museum, 2007-11-20

Åtgärds- och färgsättningsförslag för västra förstugan majorsbostället Nyborg 4:1, Elisabeth Ek/Skellefteå museum, 2009-04-28

Beskrivning före åtgärd

Läckaget var lokaliserat till takets mitt och skadorna utbredda över en ca 6 kvadratmeter stor yta. De delar av taketstommen som var skadade var de tre mittersta takåsarna, ca 3m på mitten av hammarbandet, större delen av takrotet samt ca 3/5 av innertaket. Takisoleringen i form av sågspån var även uppblött.

Bild 3. Yttertakets kant på förstugan före åtgärd.

Bild 4. Yttertakets yta på förstugan före åtgärd.

Invändigt var innertaket fuktskadat och färg på både tak och väggar i behov av åtgärd. Det saknades även flera golv- och taklister och vägghyllor var skadade efter tidigare befintliga hyllor och konsoler samt ledningsdragning.

Bild 5. Innertaket i södra utrymmet före åtgärd.

Bild 6. Hyllor och väggar i södra utrymmet.

Bild 7. Köksdörren före åtgärd.

Bild 8. Närbild av köksdörren före åtgärd.

Ytterdörrarna var i behov av ommålning då den befintliga svarta färgen var blekt till en gråblå nyans och färgen var delvis bortnött, särskilt i nederkant på pardörren samt runt speglarna på enkeldörren. Genom en färgundersökning konstaterades att dörrarna tidigare varit kromoxidgröna.

Bild 9. Pardörren före ommålning.

Bild 10. Närbild av färglager på pardörren.

Bild 11. Enkeldörren före ommålning.

Bild 12. Närbild av färglager på enkeldörren.

Utförda arbeten

Under 2008 utfördes åtgärder på utbyggnadens exteriör. Det befintliga papptaket samt spånisoleringen avlägsnades och rötskadade delar av takkonstruktionen byttes ut mot friskt virke. Rotet var ursprungligen tänkt att bytas ut helt men efter att sågspånet avlägsnats kunde konstateras att det endast behövde bytas ut på mitten samt längst utbyggnadens långsida. De tre mittersta takåsarna ersattes som planerat.

Till höger om ytterdörren byttes ca 1m av en stolpe som skarvades i halvt i halvt. Dörrkarmens högra del och överliggare byttes likaså. Reparationerna kring dörren innebar även att delar av panelen, två underbrädor och en täckbräda, fick bytas ut.

Därefter lades ett nytt papptak. Pappen lades i horisontaltäckning och drogs ned över kanterna på samma sätt som ursprungligt. Uppe på taket monterades en ståndränna av trä som kläddes med papp.

Bild 13. Taket efter att pappen avlägsnats.

Bild 14. Taket efter åtgärd.

Bild 15. Taket efter åtgärd.

Bild 16. Detalj av taket efter åtgärd.

2009 genomfördes invändiga åtgärder då innertak, väggar, lister, foder, fönsterbågar och dörrar målades om. I det södra utrymmet målades taket och väggarna med limfärg efter att ha patenterats med mager linoljefärg för att fuktfläckarna inte skulle slå igenom färgen. Allt övrigt målades med linoljefärg.

Ursprungligen var planen att delar av innertaken skulle bytas ut men efter en mer ingående besiktning togs beslutet att de endast skulle målas om. Före målning sattes nya hyllor och konsoler upp i det norra utrymmet där även delar av vägghyllan återställdes liksom en golvbräda och tak- och golvlist på en vägg.

Bild 17. Hyllor och vägg återställs.

Bild 18. Köksdörren skrapas.

Bild 19. Hyllor efter åtgärd.

Bild 20. Tak och väggar målade med limfärg.

Bild 21. Tak och väggar målade med linoljefärg.

Bild 22. Köksdörren efter åtgärd.

Bild 23. Köksdörrens andra sida.

2010 målades ytterdörrarna om. Före målning skrapades de för hand till fast underlag. Målning skedde därefter med kromoxidgrön linoljefärg från Engwall & Claesson.

Bild 24. Pardörren efter ommålning.

Bild 25. Enkeldörren efter ommålning.

Tidsperiod

September 2007-augusti 2010

Använda material

Takpapp från Matak

Lasol linoljefärg från Engwall & Claesson

Credo limfärg från Engwall & Claesson

Använda kulörer

Entré/mittenutrymme	Väggar och entrédörr	6A-5873
	Tak	7A-786+98
	Innerdörr och -foder	6A-98
	Dörrblad mot kök	7A-786+98
	Fönster och -foder	7A-786+98
Norra utrymmet	Väggar, hyllor	6A-5873
	Tak	7A-786+98
	Fönsterbåge	Kittvit NCS S0502-Y
	Fönsterfoder	7A-786+98
Södra utrymmet	Väggar, tak, hyllor	NCS S2005-Y20R (limfärg)
	Innerdörr och -foder	6A-98
	Fönsterbåge	Kittvit NCS S0502-Y
Ytterdörrar		1A-811

Konsulter

Anticimex/Eva Burlin

Entreprenör

Snickeriarbeten - Skellefteå kommun

Takarbeten - NOTAB

Målningsarbeten - Sandå måleri

ANTI-KVARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL

Kontrollant/besiktningar

Antikvarisk kontroll har utförts av Pernilla Lindström/Skellefteå museum 2007 och 2009-2010, av Elisabet Ek/Skellefteå museum 2008 samt av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2009. Besiktning har utförts vid 12 tillfällen med förbesiktning den 18 och den 26 september 2007, svampbesiktning den 14 november 2007, invändig förbesiktning den 15 november 2007, antikvarisk kontroll den 2 oktober 2008 och den 19 mars 2009, kulördokumentation den 22 och 23 april 2009, antikvarisk kontroll den 9 och 11 november 2009 och den 12 augusti 2010 samt slutbesiktning den 17 augusti 2010.

Kommentarer till arbetet

Huvudbyggnadens tak som är belagt med skiffer har försetts med fotplåt och hängrännor. Ägaren var intresserad av att göra samma lösning på utbyggnadens tak. Eftersom detta är klätt med papp så beslutades dock att vattenavrinning där istället skulle lösas på traditionellt vis, genom att pappen drogs runt ytor där vatten kan tänkas rinna.

Under arbetet med yttertaket upptäcktes att den högra karmstolpen till ytterdörren var helt uppruttnad upptill. Stolpen samt karmens överliggare kunde bytas genom att väggen öppnades utifrån.

När takisoleringen avlägsnats och innertaket torkat upp konstaterades att fuktskadorna på det senare inte var så farliga som befarat. Ingen ilagning skedde därför utan endast renskrapning av gammal lös färg samt ommålning.

Vid ommålning av ytterdörrarna skrapades endast till fast underlag. Resultatet på pardörren blev relativt bra medan färglagern på enkeldörren håller på att vara ganska tjocka. De nu övermålade färglagret är dessutom ganska krackelerat. Vid nästa ommålning bör därför dörren monteras ned och renskrapas på utsidan för att därefter målas om i tre strykningar med linoljefärg.

Byggnadshistoriska iakttagelser

Under arbetet med invändig ommålning beslutades att även ytterdörrarna skulle målas om. Dörrarna var före ommålning målade i en svart linoljefärg som antagligen var bruten med kemiska pigment som inte stått sig särskilt bra då färgen snarare antagit en gråblå kulör då den blekts. En färgundersökning utfördes av pardörrarna då det konstaterades att den befintliga svarta färgen hade två underliggande färglager, det understa gult och det mellanliggande kromoxidgrönt.

Dörrarna är troligtvis ursprungliga för huset men har flyttats ut till förstugan när denna byggdes i början av 1900-talet. Antagligen härstammar den gröna kulören från denna tid då det var en populär färgsättning av dörrar vid sekelskiftet 1900. Den gula kulören kan vara dörrarnas ursprungliga medan den svarta har tillkommit under 1900-talets senare hälft. För att återskapa byggnadens färgsättning vid den tid då den fick sitt nuvarande utseende beslutades att dörrarna åter skulle målas kromoxidgröna.

Fotodokumentation

Fotodokumentation har utförts med digitalkamera före, under och efter åtgärd av Pernilla Lindström, Rune Wästerby och Elisabet Ek. 78 digitala bilder finns arkiverade i Skellefteå museums bilddatabas Kmv-bild under Skellefteå kommun.

Rapport

Rapporten är skriven av Pernilla Lindström, 2010-09-13.

ÖVRIGT

Under arbetet med att åtgärda takläckaget i utbyggnaden skedde även utvändiga underhållsarbeten på byggnaden under sommaren 2009. Fasaden målades om med Falu rödfärg från Tranemo, förstärkt med 7% linolja. Fönsterfoder och detaljer målades om med bruten vit linoljefärg. Arbetet utfördes av Sandå måleri.

Vid slutbesiktningen av takåtgärderna i augusti 2010 uppdagades att rödfärgen flagnade, särskilt ovanför entrén samt fasaden mot norr. Detta åtgärdades samma månad av Sandå måleri.

Vid bättringsmålningen av rödfärgen uppdagades att fönsteröverstyckena på byggnadens gavlar var rötskadade och i behov av åtgärd. Antikvarisk besiktning genomfördes av Rune Wästerby och Pernilla Lindström, Skellefteå museum, och tillståndsansökan för att ersätta de rötskadade överstyckena skickades därefter in till Länsstyrelsen Västerbotten. Överstyckena planeras att åtgärdas under hösten 2010.

Förbesiktningsprotokoll

Kommun	Skellefteå	Socken	Skellefteå
Fastighet	Majorsbostället Nyborg, Nordanå		
Ägare	Skellefteå kommun		
Kartblad	-		
Objektets art	Salsbyggnad		
Anledning	Besiktning av svampangrepp		
Status	Byggnadsminne		
Foto nr	IMG_5713-21		
Besiktigad av	Pernilla Lindström, Rune Wästerby, Eva Burlin	Datum	2007-11-14, 15
Närvarande	Tel:		

BAKGRUND

2006 upptäcktes ett takläckage i tillbyggnaden på Nyborgs västra gavel. Under våren 2007 beslutade Skellefteå kommun att åtgärda läckaget genom att byta ut det befintliga papptaket. När den befintliga pappen revs bort uppdagades ett svampangrepp på taket och Anticimex liksom Skellefteå museum tillkallades för besiktning.

Utvändig besiktning genomfördes den 14 november och invändig besiktning den 15. Vid den utvändiga besiktningen kunde konstateras att det inte rörde sig om hussvamp men att stora delar av takkonstruktionen var så pass rötskadade att de måste bytas ut. Vid den invändiga besiktningen kunde konstateras att även delar av innertaket var rötskadat och i behov av byte.

BESKRIVNING

Läckaget är lokaliserat till takets mitt och skadorna är utbredda över en ca 6m² stor yta. De delar av taket som är skadade är de tre mittersta takåsarna, ca 3m på mitten av hammarbandet, större delen av takrotet samt ca 3/5 av innertaket. Isoleringen av bjälklaget i form av sågspån är blöt.

BEDÖMNING

Vid besiktningen var endast delar av takrotet bortrivet, en del sågspån fanns kvar och rötskadat virke var inte borttaget, vilket gjorde det svårt att bedöma skadornas omfattning på stommen samt hur pass mycket virke man bör byta ut. Enligt Anticimex bedömning behöver ingen sanering i form av kemisk behandling, tex med borracol, ske. Däremot bör allt rötskadat virke bytas ut.

Anticimex ansåg även att takvinkeln borde ändras för att man ska uppnå en tillfredsställande vattenavrinning från taket samt att en kroppås borde läggas till mitt på taket för att åstadkomma fler takfall. Eftersom byggnaden är byggnadsminne och en sådan ändring skulle ändra

ma fler takfall. Eftersom byggnaden är byggnadsminne och en sådan ändring skulle ändra karaktären på utbyggnaden avsevärt bedömer museet det som uteslutet.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Stomme/takkonstruktion:

Skadade delar av hammarbandet tas bort, omfattande ca 3m mitt på långsidans yttervägg. Efter borttagning av hammarbandet besiktigas ytterväggen samt mellanväggen i utbyggnaden av antikvarie som bedömer om mer behöver bytas ut.

En ny bit skarvas in halvt i halvt i hammarbandet. Den nya biten skall vara tillverkad av tätvuxen fura. Tryckimpregnerat virke får ej användas!

De tre mittersta åsarna byts ut med virke lika befintligt, 5x5". Nya åsar infogas i hammarbandet likt befintliga. Ändträ behandlas?

Hela rotet byts ut med virke lika befintligt.

All isolering tas bort och ersätts ej för att taket skall vara luftat. Tidigare låg spånet tätt mot taket vilket innebar att ingen luftning fanns.

Yttertak:

Nytt papptak läggs med horisontell täckning.

En stådränna av trä klädd med papp monteras längs med byggnaden, enligt skiss.

Inga bleck monteras utan pappen dras ut över kanten på vindskivor så att dessa skyddas.

Invändigt:

Ca 3/5 av innertaket byts ut, dvs i princip hela mittutrymmet och ca 6 brädor i det vänstra utrymmet.

Hela brädor återanvänds i mittenutrymmet. För att kunna åstadkomma detta plockas hela taken ner i det mittersta samt det vänstra utrymmet. Det högra utrymmet lämnas intakt.

Nya takbrädor av bred pärlspont sätts upp i det vänstra utrymmet och målas med linoljefärg, kulörer fastställs senare av museets antikvarie.

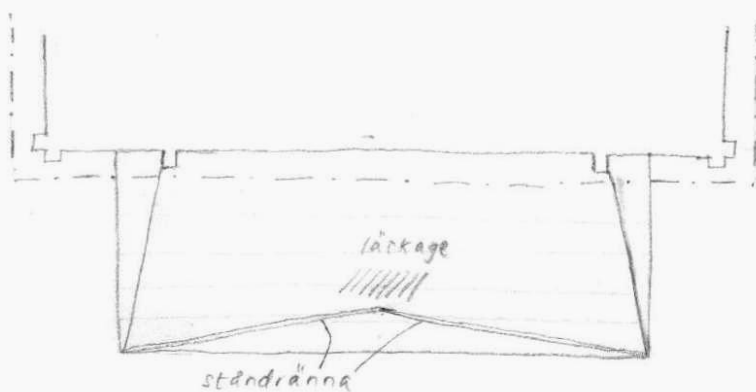
Skellefteå museum 2007-11-20

Pernilla Lindström
Byggnadsantikvarie

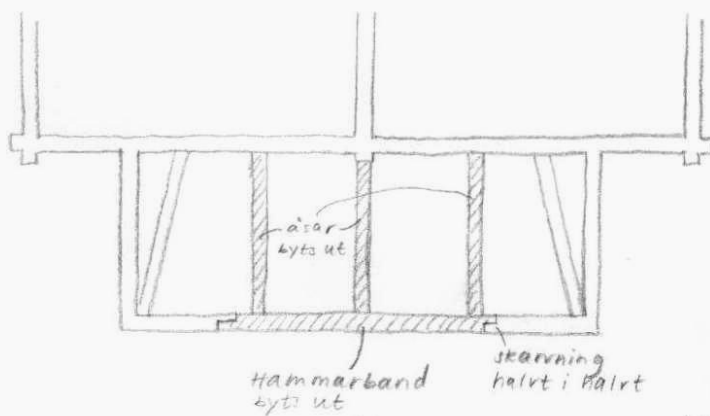
Bilagor:

Skisser

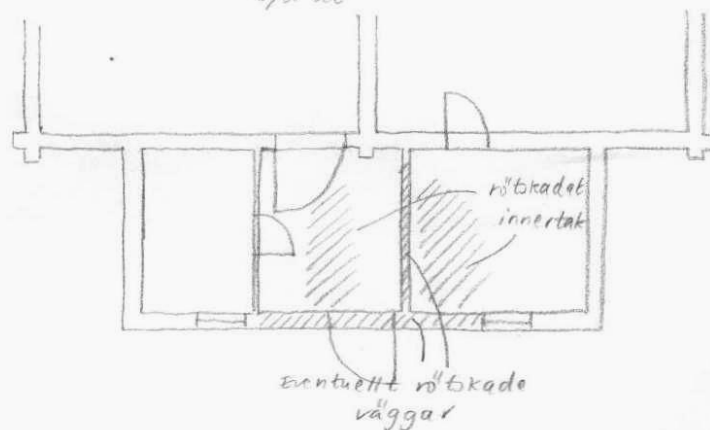
Bildbilaga

Nyborg yttertak

Nyborg stomme/
takkonstruktion

Nyborg interiör

Bild 1. Taket på utbyggnaden före åtgärd.

Bild 2. Taket efter borttagning av pappen samt delar av rotet.

Bild 3. Fuktskador i innertaket, utrymmet till vänster.

BESIKTNING AV MAJORSBOSTÄLLET NYBORG, NORDANÅ

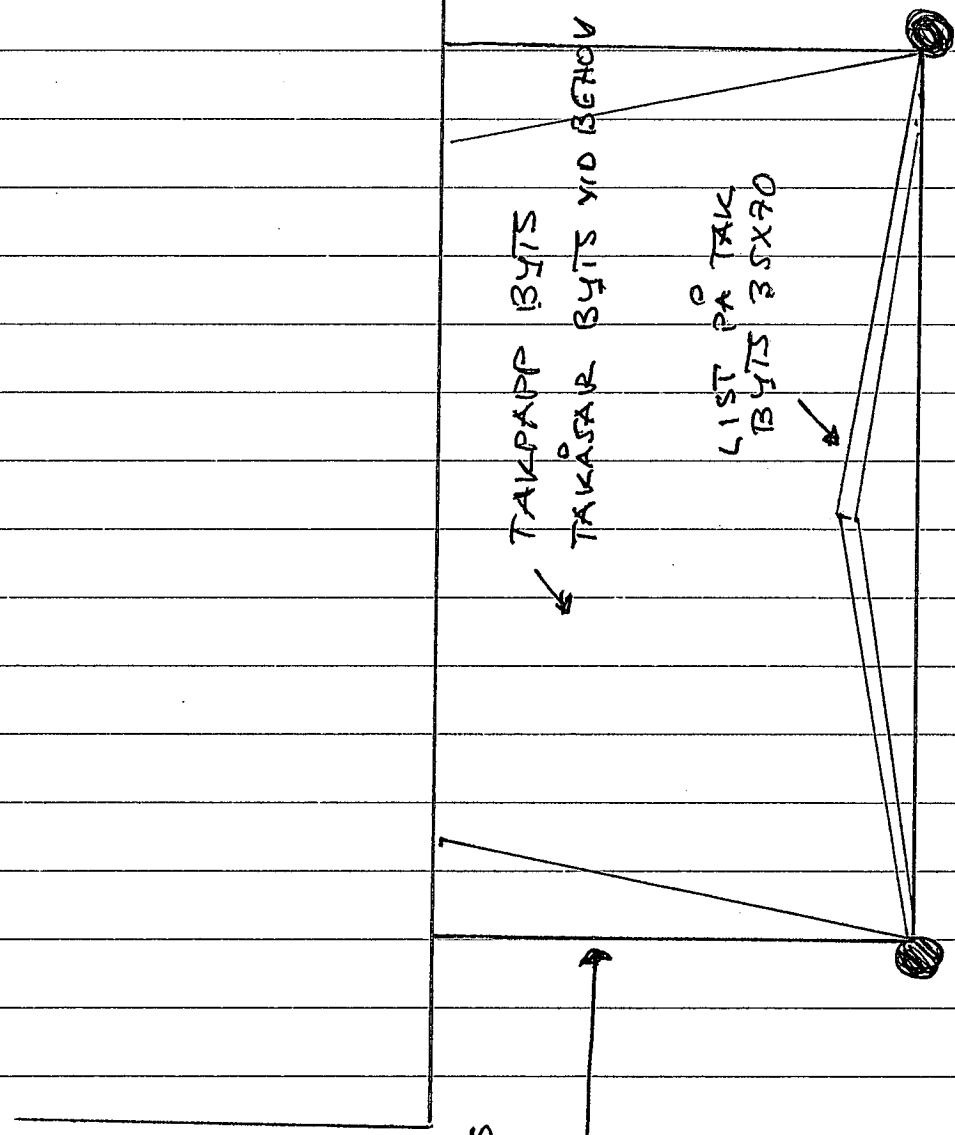
- BESTÄLLARE :** Skellefteå Kommun
Fastighetskontoret – Thomas Jacobsson
Box 804
931 28 SKELLEFTEÅ
- BESIKTNINGSDAG:** 2007-11-14
- NÄRVARANDE :** Pernilla Lindström Skellefteå museum samt besiktningsman
Eva Burlin, Anticimex.
- UPPDRAG :** Fastställa om det är hussvamp som hittats i samband med
åtgärdande av ett takläckage samt ge förslag på åtgärd.
- BAKGRUND:** Byggnaden är uppförd under 1800-talet, den skadade delen
är en utbyggnad som tillkommit senare. Huvudbyggnaden
har tidigare haft angrepp av hussvamp invid murstocken.
Huset har timmerstomme. Grundläggning på stenfot.
På utbyggnaden består takbeklädningen av papp.
- BESIKTNING :** Huset ej åtkomligt för besiktning invändigt, men enligt uppgift
finns inga synliga skador av hussvamp inne. I innertaket
finns spår från fuktskadan.
- Vid besiktningen har taket öppnats utifrån.
Delar av papptaket har rivits bort, rotet öppnat över
mittendelen av taket, fuktig spån har tagits bort.
Kraftiga rötskador syns i de tre takbjälkarna mitt på taket,
rötan är kraftigast mot yttre gaveln. Takfoten rötskadad.
Rötskador på innertaket.
Svampen hittades på rotet under takpappen.
- SLUTSATS:** Den svamp som hittats är ej hussvamp.
- ÅTGÄRD:** För att åtgärda skadan måste rötskadade och blöta stockar
och spån rivas och ersättas med nytt.
Blånat virke som ej är rötskadat behöver ej bytas, kan
renskrapas, sanering ej nödvändig.

ANTICIMEX

Eva Burlin
Besiktningsman
070-355 90 61

20070918

NORDAN⁰ NY BORG TAK UTBYGGEN MOT VÄST

OMMÄTLNING MED
SLANFÄRE

FK/THOMAS
JACOBSSON

2009-04-28

ÅTGÄRDS- OCH FÄRGSÄTTNINGSFÖRSLAG FÖR VÄSTRA FÖRSTUGAN MAJORSBOSTÄLLET NYBORG 4:1

BAKGRUND

2006 upptäcktes ett takläckage i tillbyggnaden på Nyborgs västra gavel, köksförstugan. Under våren 2007 beslutade Skellefteå kommun att åtgärda läckaget. De invändiga ytskikten bestående av målad pärlspont har blivit mycket illa åtgångna av fukten och behöver nu målas om. En del snickerier är skadade och måste lagas, andra saknas och behöver kompletteras. Ett åtgärdsförslag för snickeriarbetena liksom ett färgsättningsförslag med kulörer och färgtyper är framtaget enligt nedan.

BESKRIVNING

Västra förstugan består av två avdelningar, en vetter mot söder, den andra mot norr. Entrén sker via den norra delen, vilken också inrymmer ett mindre utrymme till vänster med ett fönster med tre rutor i en båge. I entrén finns ett litet hörnskafferi. Förstugans högra avdelning mot söder är inrett som ett förråd eller större skafferi med hyllor och ett fönster med tre rutor i en båge.

NUVARANDE STATUS OCH ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Snickerier

Entrén: Väggar och tak består av bred pärlspontspanel, 14-16 cm. Golvet är ett obehandlat brädgolv. Dörren in till köket är en halvfransk dörr med kammarlås, ramen har skador efter tidigare lås.

Åtgärdsförslag: Ersätt det skadade partiet på dörrens ramträ med nytt.

Det lilla utrymmet till vänster: Lister; alla golvlistor saknas i detta rum. I mötet mellan norra och östra väggen saknas en list, isoleringen sticker ut. En taklist saknas ovanför fönsterväggen.

Väggpanelen; norra och västra väggen har bred pärlspontspanel 14-16 cm. Panelen har stora hål efter uttag till konsoler för hyllor. Hyllorna har ursprungligen varit fyra till antalet, men både hyllor och konsoler är nu utrivna och har lämnat stora sår i panelen.

Östra och södra väggen har fasspontpanel 7 cm bred. På den södra väggen till vänster om dörren är mycket av panelen uppbruten och trasig pga. ledningsdragningar.

Golv; golvplankorna är obehandlade och av samma bredd som i entrén. Det saknas en golvplanka mot norra väggen.

Åtgärdsförslag: Lister; komplettera med nya golvlister lika de befintliga i entrén. Taklisten ovan fönstret kompletteras med en ny lika de befintliga. Täck över springan i väggen med en list, en hålkälslist i minsta möjliga bredd är lämplig.

Norra och västra väggens hyllor ska återställas. Det ska vara lika många till antal som tidigare. Konsoler och hyllor ska vara i samma utförande och dimensioner som de befintliga i förstugans södra del, de monteras i befintliga hål.

Den trasiga fasspontpanelen lagas, alternativt kompletteras med ny panel, där så behövs, i samma dimension och utförande.

Golv; komplettera med en ny plank. Det är önskvärt att återanvända äldre virke för att få samma utseende som det befintliga golvet.

Förstugans södra avdelning: har väggar och tak av bred pärlspontspanel. Golvet består av lackade träplankor. Utrymmet är inrett med hyllor. Södra väggen har ursprungligen haft två hyllplan, det nedre är borttaget och det övre har en trasig hylla. Det sitter en tunn modern golvlist mot södra väggen.

Åtgärdsförslag: Den borttagna hyllan ska återställas och den trasiga hyllan lagas eller ersätts med ett nytt hyllplan av samma dimensioner. Golvlisten byts ut mot en lika de befintliga listerna.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2007-12-06

Ärendebeteckning
432-17165-2007
Arkivbeteckning

1(2)

Skellefteå kommun
Fastighetskontoret
Thomas Jacobsson
931 85 SKELLEFTEÅ

Tillstånd att förändra byggnadsminnet majorsbostället Nyborg, Skellefteå
4:1, Skellefteå kommun, Västerbottens län

BESLUT

Länsstyrelsen lämnar härmed tillstånd enligt 3 kap. 14§ lagen (1988:950) om kulturminnen att ändra ovanstående byggnadsminne enligt inlämnat underlag daterat 2007-11-20. *Nedanstående villkor ska beaktas.*

VILLKOR

- Arbetet ska utföras enligt det åtgärdsförslag som upprättats av Skellefteå museum och som ingår i förbesiktningsprotokoll daterat 2007-11-20.
- Arbetet ska utföras med antikvarisk kontroll från Skellefteå museum (tel. 090/73 55 18). Kontrollen bekostas av Länsstyrelsen. Den antikvariska kontrollen är viktig, bland annat att ska en dokumentation göras på plats före, under och efter arbetenas genomförande. Fastighetsägaren ska följa de anvisningar som lämnas av den antikvariska kontrollanten.
- Byggnadsarbeten och installationer ska göras med minsta möjliga förändringar såväl utvändigt som invändigt. Kompletteringar ska göras med material i samma dimensioner och kvaliteter som befintligt.
- Färgtyper och kulörer ska vara godkända av den antikvariska kontrollanten.
- Reparationen ska göras med bibehållande av förstugans ursprungliga konstruktionssätt.
- Ändringar gentemot inlämnade handlingar eller lämnade uppgifter får endast göras efter godkännande av den antikvariska kontrollanten.
- Den antikvariska kontrollanten ska under arbetets genomförande kallas till byggmöten, fortlöpande hållas informerad och tillkallas om något inträffar som kan påverka detta beslut.
- Den antikvariska kontrollanten äger rätt att stoppa pågående arbete om så anses befogat.

MOTIVERING

Reparationsarbetena är nödvändiga för byggnadens fortbestånd.

BAKGRUND

Skyddsföreskrifterna för huvudbyggnaden till majorsbostället Nyborg omfattar såväl exteriören som interiören. År 2006 upptäcktes ett takläckage i förstugan vid huvudbyggnadens västra gavel. Förstugan, med köksingång, skafferier och förråd, är inte ursprunglig utan tillbyggdes i slutet av 1800-talet.

Under våren 2007 beslutade ägaren Skellefteå kommun att åtgärda läckaget genom att byta ut det befintliga papptaket. I samband med detta upptäcktes mer omfattande skador.

Skellefteå museum/Pernilla Lindström har på Länsstyrelsens uppdrag följt arbetet och i ett förbesiktningsprotokoll 2007-11-20 även upprättat ett kortfattat åtgärdsförslag.

ÖVRIGT

Spånisoleringen i förstugans tak får avlägsnas för att minska risken för fuktansamling.

Detta beslut gäller under förutsättning att åtgärderna är genomförda inom tre år från beslutsdatum.

Den antikvariska kontrollanten ska inom sex månader efter avslutat arbete sammanställa en rapport som skickas till Länsstyrelsen (2 ex.), Riksantikvarieämbetet (1 ex.) och fastighetsägaren (1 ex.).

Bo Sundin
Länsantikvarie

Nina Karlsson
Antikvarie

Kopia till:
Skellefteå museum
Västerbottens museum
Riksantikvarieämbetet
Skellefteå kommun, byggnadsnämnden
Länsstyrelsen/kulturmiljö

2010-08-19

Länsstyrelsen
Kulturmiljöfunktionen
901 86 UMEÅ
Ert dnr: 432-17165-2007

SLUTBESIKTNING AV ÅTGÄRDER PÅ MAJORSBOSTÄLLET NYBORG

Besiktningens datum: Den 17 augusti 2010
Närvarande: Thomas Jacobsson, Fastighetskontoret, Skellefteå kommun
Lennart Lindberg, projektledare, Sandå måleri
Pernilla Lindström, antikvarisk kontrollant, Skellefteå museum

Utförda arbeten

På den västra utbyggnaden har papptaket bytts ut. Täckningen har utförts på samma sätt som original. Arbetet har utförts av NOTAB. Delar av rotet har också bytts ut liksom tre takåsar, del av en stolpe till höger om ytterdörren samt karmens högra del och överliggare. Sågsåpanet har också avlägsnats. Snickeriarbeten har utförts av Skellefteå kommun. Ytterdörrarna har målats om med kromoxidgrön linoljefärg efter att ha skrapats till fast underlag. Målning har utförts av Sandå.

Invändigt i utbyggnaden har tak, väggar, lister, foder och dörrar målats om. I det södra utrymmet har tak och väggar målats med limfärg efter patentering med mager linoljefärg. I övrigt har all invändig målning skett med linoljefärg i enlighet med färgsättningsförslag upprättat av Skellefteå museum. Även invändigt har måleriet utförts av Sandå. Innan målning utfördes lagades skador i köksdörrens ramverk, det norra utrymmet kompletterades med golv- och taklister som saknades, fick sina hyllor återställda samt trasig panel ilagad. Även dessa snickeriarbeten utfördes av Skellefteå kommun.

Bedömning

Arbetet har utförts med antikvariskt godkända material och metoder och kan i sin helhet godkännas. Ytterdörren till den västra utbyggnaden håller dock på att ha ganska tjocka färgskikt och bör därför vid nästa ommålning renskrapas innan målning.

För Skellefteå museum

Pernilla Lindström
Byggnadsantikvarie

Skellefteå museum
Nordana
Box 146
931 22 Skellefteå
Tel. 0910-73 55 10